

Pelastusopisto on sisäministeriön alainen valtakunnallinen oppilaitos, joka suunnittelee ja järjestää

- Ammatillista peruskoulutusta
- Ammatillista täydennyskoulutusta
 - pelastuslaitosten ja hätäkeskusten henkilökunnalle
 - vapaaehtoisten ja teollisuuspalokuntien henkilöstölle
- Varautumiskoulutusta viranomaisille ja väestönsuojelun johtotehtäviin sijoitetuille
- Siviilikriisinhallintakoulutusta kotimaassa ja ulkomailla
- Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoimintaa

Varautumiskoulutus

Pelastusopiston tehtävänä

- Pelastusopiston lakisääteisenä tehtävänä *antaa normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavaa koulutusta* (Laki Pelastusopistosta 607/2006, 2 § 1. mom.)
- Koulutusta annetaan julkisen hallinnon henkilöstölle
- Varautumiskoulutuksen eri "linjat"
 - pelastuslain (379/2011) 67 §:n mukainen väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus (nk. *pakollinen koulutus*) ja
 - valmiuslain (1552/2011) mukaista varautumista edistävä koulutus (*muu varautumiskoulutus*).

PELASTUSOPISTO

Varautumiskoulutuksen kohderyhmät ja yhteistyö

- Pelastuslaitokset/pelastustoimi
- Kaupungit, Kunnat ja kuntayhtymät
- Aluehallinto (AVI & ELY)
- Ministeriöt
- Keskus- ja asiantuntijavirastot sekä -laitokset
 - esim. LIVI, TRAFI, STUK ja Ilmatieteen laitos
- Puolustusvoimat
- Poliisi ja rajavartiolaitos (koiratoiminta)

YHTEISTYÖTÄ:

- Huoltovarmuusorganisaatio
- Järjestöt
(SPEK, MPK, SPR, pelastuskoiratoiminta)

Varautumiskoulutuksen tiimi

- Varautumiskoulutuksen tiimi vastaa Pelastusopistossa varautumiskoulutuksen
 - suunnittelusta,
 - kehittämisestä ja
 - toteutuksesta sekä
 - varautumisen opetuksesta tutkintoon johtavassa koulutuksessa.
- Tiimin henkilöstö päätoimisesti varautumiskoulutuksen tehtävissä
 - 2 yliopettajaa
 - 4 vanhempaa opettajaaja
 - tiimilinjojen opettajat
 - lisäksi asiantuntijaluonnoitsijoita ja tuntiopettajia

Varautumiskoulutuksen toteutus

- Koulutussuunnittelu yhteistyössä aluehallintovirastojen, ko. hallinnonalan ja/tai asiakkaan kanssa
- Koulutukset järjestetään joko Pelastusopistolla Kuopiossa tai maakunnissa
- Kurssien kesto 1-6 pv, tyypillisesti 2 tai 3 päivää
 - teemaseminaarit 1-2 pv
 - peruskurssitasoiset koulutukset 2-3 pv
 - harjoitukset / harjoittavaa opetusta sisältävät kurssit 2-5 pv
- Koulutustilaisuuksia n. 100-130 kpl vuodessa
 - Vuonna 2017: 6218 koulutuspäivää

Paikallistasolle suunnattu varautumiskoulutus

- Kunnat ja kunnalliset viranomaiset ovat Pelastusopiston varautumiskoulutuksen suurin asiakasryhmä
- Koulutussuunnittelun tavoitteena on nousujohteinen, kattava tarjonta
- Kunnille tarjolla oleva varautumiskoulutus:
 1. Varautumisen peruskurssi (myös aluehallinto ja muut toimijat), 2 pvää
 2. Yhteistoiminta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, 2 pvää
 3. Kunnan kriisijohtamiskoulutus (teoria- ja harjoituspäivät), 1 pvä/kunta
 4. Kunnan valmiussuunnittelun peruskurssi, 3+3 pvää
 5. Alueelliset valmiusharjoitukset, yhteistyössä AVI:en kanssa
 6. Kunta-/toimialakohtaiset häiriötilanneharjoitukset
 7. Toimialakohtaiset koulutukset
 8. Asiakkaalle erikseen räätälöidyt kurssit

Toimialakohtaiset kurssit

- Toimialakohtaiset koulutukset toteutetaan yleensä yhteistyössä ko. hallinnonalojen ministeriöiden ja keskusvirastojen sekä aluehallinnon kanssa
- Esimerkkejä:
 - pelastustoimen varautumisen täydennyskoulutukset, pelastustoimen varautumisseminaari
 - PV:n suojelujohtajien ja pelastusupseerien kurssit, operatiivisen henkilöstön kurssit (PV)
 - sosiaali- ja terveystoimen varautumisen peruskurssit (STM)
 - ympäristöterveydenhuollon kurssit (STM)
 - sosiaalitoimen valmiussuunnittelun kurssit (STM)
 - liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala (LVM, TRAFI, LIVI) rautatietoimiala, tienpito
 - sivistystoimen varautumiskoulutukset (OKM)
 - teknisen toimialan kurssit
 - kriisi- ja häiriötilanneviestinnän kurssit
 - jne...

Harjoitustoiminta

- **Häiriötilanneharjoitukset / vast.**
 - suunnittelu ja toteutus ko. viranomaisen/kunnan kanssa yhteistyössä
 - yleensä kesto 3-8 tuntia
 - kohderyhmänä yleensä organisaation johto ja muu avainhenkilöstö
- **(Alueelliset) valmiusharjoitukset**
 - aluehallintovirastot johtavat suunnittelua, prosessin omistaja
 - Pelastusopisto AVlen kumppanina suunnittelussa ja toteutuksessa
 - yleensä osallistujina aluehallinnon viranomaiset sekä kunnat ja muut paikallistason toimijat
 - kesto 2-3 päivää
 - v. 2017 neljä harjoitusta manner-Suomessa, lisäksi Ahvenanmaa

Maakunnan/Soten vaikutukset

- **Kuntien rooli ei vähene**

Peruspalvelut ja varautumisvastuu jää kuntiin (vain sote puuttuu)

- **Maakuntien valmiusharjoitukset**

Suunnitteilla useamman maakunnan alueellisia valmiusharjoituksia ja

Maakunnat harjoittelevat sisäisesti kuntien ollessa mukana harjoituksissa

Paljon avoimia kysymyksiä maakuntien varautumiseen liittyen

PELASTUSOPISTO

Kiitos mielenkiinnostasi!

Pelastusopisto

Puh. 0295 450 201

PL 1122 (Hulkontie 83),

70821 Kuopio

Valmiussuunnitteluohjeistus sote-sektorille

17.9.2018

Sari Vuorinen
Projektipäällikkö

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN JA KUNTALIITON YHTEINEN VALMIUS- JA JATKUVUUDENHALLINTA SOTE-RAKENTEISSA – HANKE 2017-2018

Tavoitteet

- Kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon varautumista uusissa rakenteissa vastaamaan nykyaikaisia uhkakuvia
- Kehittää ja vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon roolia turvallisuustoimijana
- Parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon sisäistä tilannekuvan muodostamista ja välittämistä sekä häiriötilanteiden hallintaa
- Huomioida paremmin sosiaali- ja terveydenhuollon jatkuvuudenhallinta
- Huomioida paremmin yksityisen palvelutuotannon rooli varautumisessa

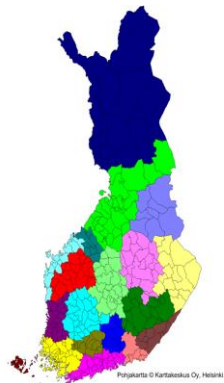

Valmius- ja jatkuvuudenhallinta sote-rakenteissa - kehittämishanke

Keinot

- *laaditaan uusi sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valmiussuunnitteluohje*
- *valmistellaan sosiaali- ja terveydenhuollon oma kyberturvallisuusohjeistus*
- *kehitetään sopimusperusteista varautumista*
- *vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskusten roolia varautumisen osalta*
- *tuetaan maakuntien ja kuntien varautumisen verkostojen käynnistämistä ja toimintaa yhdessä Kuntaliiton Kuja2-projektin kanssa*
- *luodaan sosiaali- ja terveydenhuollolle oma varautumisen verkosto*
- *jalkautetaan ohje osana sote-muutoksen valmistelua*
- *järjestetään koulutusta toimijoille, yhteisiä valmiusharjoituksia sekä alueellisia seminaareja*

Paikkatieto KarttaService Oy, Helsinki

Parhailaan valmistelussa olevat osaprojektit

1. KUJA-mallin työstäminen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitteluohjeen rakenteeksi (Sotekuja)
2. Sosiaali- ja terveydenhuollon oma kyberturvallisuusohjeistus
3. Sosiaali- ja terveydenhuollon sopimuksellisen varautumisen kehittäminen
4. Muut ohjeistuksen osa-alueet

Kuja-mallin kehittäminen sote-varautumisen käyttöön

- Kuja-mallin kehittäminen sote-organisaatioiden käyttöön osana toimialan valmiussuunnitteluohjeistusta (Sotekuja).
- Tiiviissä yhteistyössä ”sisarhankkeen” Kuja-projektin kanssa mallin/konseptin tarkempi päivitys ja yksinkertaistaminen tarvittavin osin
- Valmistelun vertailupohjana Kuja-mallin mukaisesti toteutettu Vesilaitoksen valmiussuunnittelu-ohjeistus
- Tavoitteena on tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon varautumiseen ja valmiussuunnitteluun sopiva työkalu.
- Samalla kehitetään nk. ERVA-selaimen käyttöönottoa laajemmin valmiussuunnittelun tukena (sähköinen työväline).

Mikä KUJA-konsepti on?

KUJA-konseptin kolme kokonaisuutta:

Mitä?

Sisältömalli

Ulkoiset asiantuntijapalvelut			
Koordinointi ja sisäiset asiantuntijapalvelut			
MODUULI 1 Jatkuvuudenhallinnan johtaminen	MODUULI 2 Toimintavarmuuden kehittäminen	MODUULI 3 Häiriö- ja kriisisuunnittelu	MODUULI 4 Häiriönhallinta ja kriisijohtaminen
Nykytilan arviointi ja vertailu verkkokielin	Toimintavarmuuden periaatteet / prosessi	Suunnitelmat ja toimintamallit	Tilannekuva ja tilannetietoisuus
Johdon tahtotilan määrittäminen	Sisäyttämisen TIS-prosessin	Johtamisen edellytykset	Reagointi ja hälyttäminen
Kehittämisen pohjan rakentaminen	Avaintoimintojen tunnistus, priorisointi	Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö	Kriisijohtamisen käynnistäminen
Perusteet, ohjeistus, väistöt	Uhkien ja riskien hallinta	Varautuminen poikkeusoloihin	Operatiivinen toiminta häiriötilanteissa
Organisointi, resursointi, osaaminen	Sopimuskuoppaan huomioinnin ottaminen	Perchedyttäminen ja täytäntöpano	Tiedottaminen ja kriisiviestintä
Seuranta ja ohjaus	Sopimuskuoppaan arviointi	Koulutus ja harjoittelu	Toiminnan ja arviointi
Johdon rooli korostuu		Yhteistyö korostuu	
Täydennyskoulutuspalvelut			
Tukeminen ja verkostot			

Miten?

Toteutusmalli

Työkalut

Arviointimalli

MODUULI 1	MODUULI 2	MODUULI 3	MODUULI 4
Jatkuvuudenhallinnan johtaminen	Toimintavarmuuden kehittäminen	Häiriö- ja kriisisuunnittelu	Häiriönhallinta ja kriisijohtaminen
Nykytilan arviointi ja vertailu verkkokielin	Toimintavarmuuden periaatteet / prosessi	Suunnitelmat ja toimintamallit	Tilannekuva ja tilannetietoisuus
Johdon tahtotilan määrittäminen	Sisäyttämisen TIS-prosessin	Johtamisen edellytykset	Reagointi ja hälyttäminen
Kehittämisen pohjan rakentaminen	Avaintoimintojen tunnistus, priorisointi	Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö	Kriisijohtamisen käynnistäminen
Perusteet, ohjeistus, väistöt	Uhkien ja riskien hallinta	Varautuminen poikkeusoloihin	Operatiivinen toiminta häiriötilanteissa
Organisointi, resursointi, osaaminen	Sopimuskuoppaan huomioinnin ottaminen	Perchedyttäminen ja täytäntöpano	Tiedottaminen ja kriisiviestintä
Seuranta ja ohjaus	Sopimuskuoppaan arviointi	Koulutus ja harjoittelu	Toiminnan ja arviointi
Johdon rooli korostuu		Yhteistyö korostuu	

Seuranta	Täytäntöpano	Suunnittelu	Arviointi	Arvio	Arvio	Arvio
1	2	3	4	5	6	7

Pikatesti

VARAUTUMISEN JA JATKUVUUDENHALLINNAN SISÄLTÖMALLI – OSA-ALUEET/KYVYKKYYDET

MODUULI 1 Jatkuvuudenhallinnan johtaminen	MODUULI 2 Jatkuvuudenhallinnan prosessit	MODUULI 3 Ennakointi ja suunnittelu	MODUULI 4 Häiriöhallinta ja kriisijohtaminen
Perusteet, ohjeistus, vastuut	Hallintajärjestelmä ja prosessit	Toimintaympäristön seuranta	Tilannekuva ja tilannetietoisuus
Ydintoimintojen kriittisyyden arviointi	Sisällyttäminen muihin prosesseihin	Suunnitelmat ja toimintamallit	Reagointi ja hälyttäminen
Nykytilan tunnistaminen	Organisointi, resursointi ja osaaminen	Suunnitelmien toimeenpano	Kriisijohtamisen käynnistäminen
Johdon tahtotilan varmistaminen	Riskienhallinta	Perehdyttäminen ja kouluttaminen	Operatiivinen toiminta häiriötilanteessa
Toimintavarmuuden kehittäminen	Jatkuvuudenhallinta sopimusprosesseissa	Harjoittelu	Tiedottaminen ja kriisiviestintä
Seuranta ja ohjaus	Sopimuskumppanien arviointi	Resurssien ja toimintaedellytysten varmistaminen	Toipuminen ja arviointi
MODUULI 5 Yhteistyö			
Yhteistoiminnan johtaminen	Yhteistyön rakenteet ja resurssit	Toimintaympäristön yhteinen seuranta	Yhteistoiminta häiriön hallinnassa
Painopisteiden määrittely	Yhteinen riskien arviointi	Yhteinen suunnittelu ja harjoittelu	Yhteistyön arviointi ja kehittäminen

Pilottien tavoite

1. KUJA-kokonaiskonseptin soveltuvuuden arviointi sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen hallintaan (sisältömalli + toteutusmalli)
2. KUJA-arviointimalli -työkalun arviointi ja kehittäminen
3. Valmiussuunnitelmaohjeistuksen arviointi ja kehittäminen (kuntien ja pelastuslaitosten osalta sovellettuna)

Osallistuvat organisaatiot

Sote

- Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöryhmä, Eksote
- Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä
- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
- Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä, Soite
- Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä, Siun sote

Kunnat

- Kaarinan kaupunki
- Lappeenrannan kaupunki
- Luumäen kunta?

Pelastuslaitokset

- Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Sopimuksellinen varautuminen - ohjeistus

- Yksityisen palvelutuotannon kasvava rooli asettaa varautumiselle uusia haasteita. Varautuminen tulee huomioida sopimuksissa ja hankinnoissa.
- Lisäksi yksityinen palveluntuotanto tulee huomioida myös operatiivisissa valmiussuunnitelmissa ja häiriötilanteiden johtamisjärjestelmissä sekä tilannekuvan kokoamisessa.
- Valmisteluryhmä hyödyntää ja kokoaa jo olemassa olevan materiaalin ja mallit. Ryhmä osallistunut mm. sote-keskusten asiakirjamallien kommentointiin (viimeistely syksyn 2018 aikana)
<https://alueuudistus.fi/hallintopaatos-ja-sopimus>
- Erilliset työpajat järjestetty materiaalisista hankinnoista sote-sektorilla.
- → Luonnostekstit materiaalisesta varautumisesta ja listaus terveydenhuollon kriittisistä hoitotarvikkeista
- Sopimuksellinen varautuminen sisällytetään osaksi valmius- ja jatkuvuudenhallinta- suunnitteluohjetta.

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KYBERTURVALLISUUS - OHJEISTUS

- Tavoitteena on tuottaa geneerinen ohjeistus, joka opastaa lisätiedon lähteille.
- Hyödynnetään ja kootaan jo olemassa oleva materiaali ja keskeisimmät opit käynnissä olevista hankkeista ja toimista kuten Vahti-ohjeistus, Kyberterveys, Kanta-palvelut, SOTE-ISAC, maakuntien digivalmistelu ja Sotedigi.
- Määritellään sopiva riskienhallinta ja varautumisen taso maakunta- ja soterakenteissa.
- Häiriötilanteen määrittely, tilannekuva ja toimintakaaviot
- Luonnos ohjeistukseksi valmistuu syksyn 2018 aikana
- Työpajat 14.9. ja 8.10.

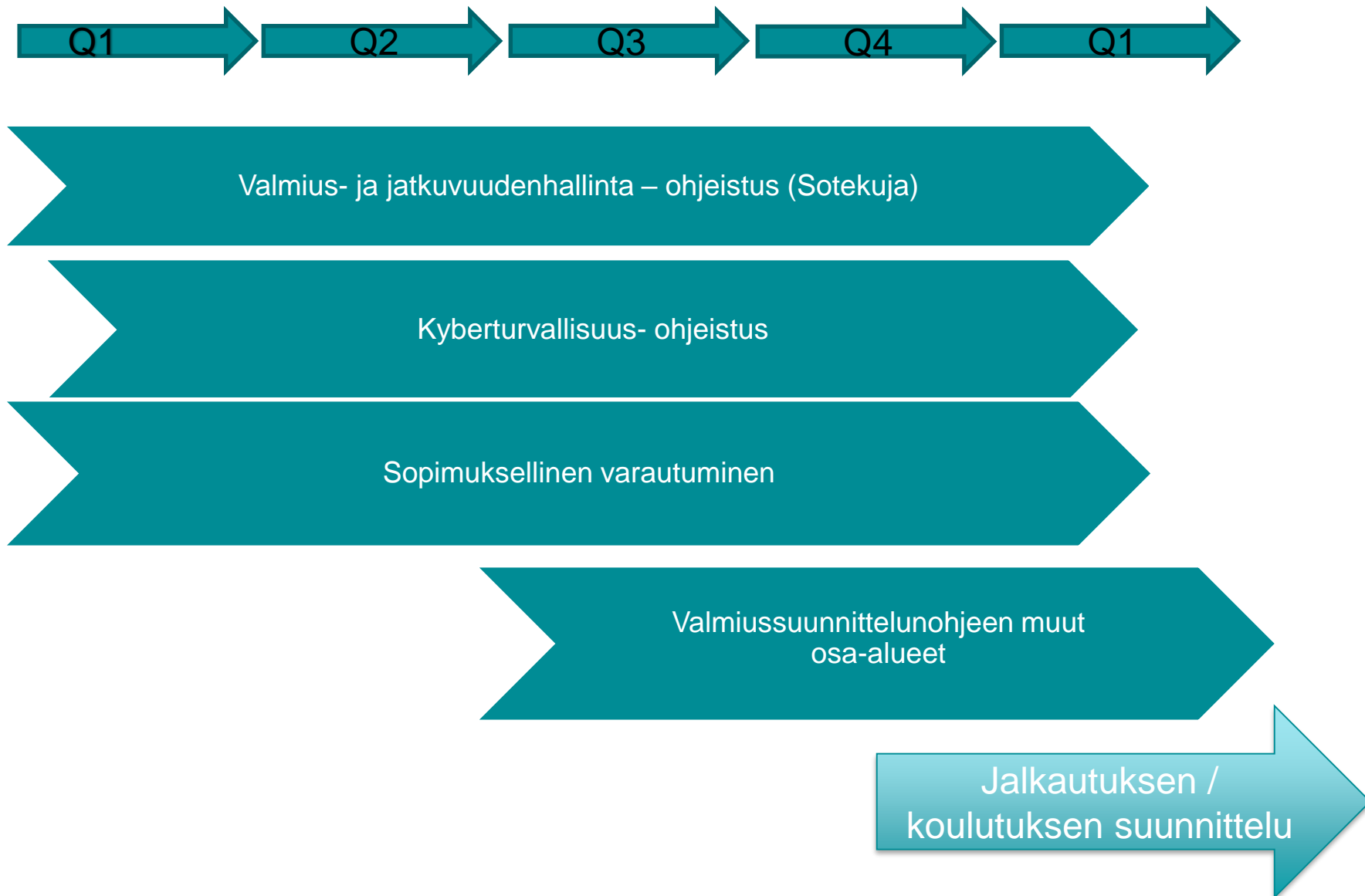

Muut ohjeistuksen osa-alueet

- Muiden valmiusohjeistuksen osa-alueiden valmistelua viivästetty
- Lainsäädännön vahvistumisen jälkeen rakenne, tehtävät, vastuut ja velvoitteet –osiot
- Sosiaalityön ja psykososiaalisen tuen - osiot

Hankkeen osa-alueiden aikataulu

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

KIITOS!

Lisätietoja:

Sari Vuorinen

Sähköposti: sari.vuorinen@kuntaliitto.fi

Sosiaali ja terveysministeriö

Internet: stm.fi
alueuudistus.fi

Twitter : [@STM_Uutiset](https://twitter.com/STM_Uutiset)